Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

EU/446/2024

Eduskunnan talousvaliokunnan asiantuntijakuuleminen 28.5.2024

Asia: E 30/2024 vp Tiedonanto bioteknologian ja biovalmistuksen vauhdittamiseksi EU:ssa

MMM vastaukset kuulemisessa nousseisiin kysymyksiin:

- miksi Suomi ei aktiivisemmin vaikuta EU:n uuselintarvikelupaprosessin nopeuttamiseen ja uusien jalostustekniikoiden hyväksymiseen ja käyttöön ottamiseen?
    - EU:ssa uuselintarvikkeiden markkinoille saattaminen on luvanvaraista ja lupaprosessi on keskitetty EU-tasolle. Riskinarvioinnin hoitaa Elintarviketurvallisuusviranomainen EFSA ja päätökset antaa loppupeleissä EU:n komissio. Kansallisesti EU:n uuselintarvikelupaprosessin aikatauluihin ei pysty vaikuttamaan. Uuselintarvikeasetuksessa asetetaan hakemusten käsittelyvaiheille määräajat ja niitä noudatetaan varsin hyvin. Jos asetuksessa olevia määräaikoja haluaisi muuttaa, tulisi koko uuselintarvikeasetus avata. Tässäkin aloiteoikeus on EU:n komissiolla. Uuselintarvikkeiden osalta meillä on toimiva ja suhteellisen uusi asetus (sovellettu 2018 lähtien), joten sen muuttaminen ei ole kovin realistinen toive.
    - Uusiin genomitekniikoihin perustuvien jalostustekniikoiden (ns. NGT) osalta uuden asetusehdotuksen valmistelu on käynnissä ja Suomi osallistuu aktiivisesti sen työstämiseen neuvostotasolla. Suomi on alusta alkaen suhtautunut positiivisesti asetusehdotukseen ja pitänyt sitä hyvin tärkeänä koko eurooppalaisen maatalouden näkökulmasta. Suomi on ehdottomasti sitä mieltä, että EU:lla ei ole varaa menettää mahdollisuuksia, joita nämä uudet jalostustekniikat voivat tarjota kestävän maatalouden ja ruuantuotannon varmistamiseksi ja ruokaturvan edistämiseksi. Ks. tarkempi kuvaus asetusehdotuksen valmistelun etenemisestä alla.
- johtuuko lupaprosessin hitaus EFSA:n resurssipulasta vai, mikä on tähän syynä?
    - Hakemusten tueksi vaaditaan mittava tieteellinen näyttö, mikä on edellytys uusien tuotteiden turvallisuuden varmistamiseksi. Vaatimukset ovat varsin tiukkoja, koska EU:ssa korostetaan elintarvikkeiden turvallisuutta. Tiukkojen vaatimusten lisäksi lupaprosessi aikoja pidentävät puutteelliset hakemukset (kello pysäytetään, kunnes hakija on toimittanut pyydetyt lisätiedot) ja esimerkiksi resurssipula etenkin EFSA:ssa. Yleinen avoimuusasetus (2021) toi myös lisää mutkia näihin uuselintarvikehakemuksiin. Kuluttajat toivoivat avoimuutta ja se on nyt toteutettu, mutta samalla vaatimuksia tuli lisää.

- missä mennään CRISPR- menetelmää koskevan lainsäädännön kanssa EU:ssa ja muissa Euroopan maissa?
    - Komissio julkaisi 5.7.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi, joka koskee tietyillä uusilla genomitekniikoilla tuotettuja kasveja ja niistä peräisin olevia elintarvikkeita ja rehuja (koskee myös ns. CRISPR-cas-

menetelmää). Ehdotusta käsitellään EU:n tavallisen lainsäätämisjärjestyksen eli ns. yhteispäätösmenettelyn mukaisesti rinnakkain EU:n neuvostossa (maatalous-ja kalastusneuvosto ja sen alainen työryhmä) ja Euroopan parlamentissa. Suomi on alusta alkaen tukenut komission asetusehdotusta ja työskennellyt aktiivisesti ja rakentavasti kompromissiehdotuksen saavuttamiseksi. Parlamentin hyväksyi helmikuussa 2024 neuvottelukantansa komission asetusehdotukseen. Sen sijaan neuvostolla ei ole omaa neuvottelukantaansa, vaikka neuvottelujen tuloksena asetusehdotuksesta on esitetty useita kompromissiehdotuksia. Neuvottelut siis jatkuvat neuvoston puolella. Seuraava vaihe olisi ns. kolmikantaneuvottelut komission, parlamentin ja neuvoston kesken, mutta siihen päästään vasta, kun neuvosto on hyväksynyt oman neuvottelukantansa asetusehdotukseen. Tässä tilanteessa kolmikantaneuvotteluihin ei päästä enää nykyisen parlamentin kaudella. Asetuksen hyväksymisen aikataulua on tässä vaiheessa mahdotonta ennustaa. EU:n ulkopuolisista Euroopan maista Iso-Britannia hyväksyi maaliskuussa 2023 lain nimeltä Genetic Technology (Precision Breeding) Act. Uuden lain soveltaminen edellyttää kuitenkin paljon lisäsääntelyä, joten sen käyttöönottoon odotetaan kuluvan pari vuotta. Norja puolestaan panee täytäntöön EU:n lainsäädännön tällä alalla.